Ч. 54 (13.952). Львів, пятниця 1. березня 1935. Pocztowa opłatę opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 504.060. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло" Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Українська відповідь на промову

міністра Косцялковського з 14. лютого 1935 р.

Промова заступника голови Української Парляментарної Репрезентації сенатора д-ра Антона Горбачевського, виголошена на пленарному засіданні сенату дня 27. лютого 1935 р.

Пан міністер внутрішніх справ Косцялковський виголосив дня 14. лютого н. р. на засіданні скарбово-буджетової комісії Сенату незвичайну щодо змісту й форми промову в українській справі. Не знаємо випадку в історії новочасної Европи, щоби відповідальний представник уряду потрактував у такий спосіб такий численний недержавний нарід, як український у Польщі, — як це зробив п. міністер Косцялковський.

Промова п. міністра Косцялковського порушила до глибини умі української суспільности і зробила на них відемне враження, бо цю промову приняла й відчула вона як образу гідности й чести народу. В колективній душі народу жевріє почуття своєї гідности й чести, а це почуття є збільшене в народі, який не має власної держави й мусить вести затяжну боротьбу за своє існування та можливість всестороннього розвитку. Передовсім у нас: наша геройська боротьба за державне відродження, програна помимо великих жертв крови і майна та теперішнє над усяку міру важке положення нашого народу на всіх українських землях виніжнило почуття гідности і чести народу. Справа гідности й чести народу є справою збірного почування і тому не може бути предметом дискусії. Стверджую, що п. міністер у своїй промові нарушив ту гідність і честь нашого народу.

Пан міністер у своїй промові з 14. лютого н. р. висунув проти українських послів і сенаторів тяжкий заміт дволичної гри, закидаючи нам, що що іншого говоримо, коли приходимо до нього в тісному гуртку, а що іншого з парляментарної трибуни і в наших прилюдних заявах. Відпираємо цей заміт у найбільше категоричній формі.

З черги приходжу до мериторичного обговорення становища польського уряду в українській справі. У теперішній сесії обговорював українську справу лише міністер внутрішніх справ п. Косцялковський, який занявся нею тричі, а саме — підчас дискусії на соймовій буджетовій комісії у своїй відповіді на промови послів Луцького і Скрипника, в промові на пленумі Сойму в дискусії над буджетом міністерства внутрішніх справ та в промові на сенатській скарбово-буджетовій комісії дня 14. лютого. У своїй першій промові висунув п. міністер в українській справі неозначену ближче площину спільної праці над розбудовою могутности Річипосполитої, обіцюючи нам у заміну ближче неозначене щасливе існування у Річипосполитій і заявляючи, що не з послом Луцьким, але з послом ББВР Скрипником найшов спільну мову. В другій промові поставив п. міністер загальну тезу, що теперішній розвиток політичної европейської культури перечеркнув давний розділ поміж поняттями держави і суспільности, що цей розвиток прямує всюди в напрямі удержавленої суспільности чи суспільної держави і що на тій дорозі находиться також польська держава.

Врешті у третій промові поставив п. міністер кілька тез, а саме, що українські парляментаристи не повинні порушувати справи Берези Картуської, бо українська суспільність несе нібито відповідальність за вбивство пок. міністра Перацького, дальше назвав українських послів і сенаторів лише „так званими представниками української суспільности", до яких ця суспільність не має довіря і яких — на його думку — не вибере більше до законодатних установ. Основною тезою п. міністра внутрішніх справ в українській справі є непризнавання у межах польської держави існування українського народу як живого організму, що прямує до всестороннього творчого розвитку на всіх ділянках життя. П. міністер і його попередники признають український нарід у Польщі не за живий національний організм, а лише за якусь механічно поняту кількість одиниць-громадян, яка не має збірної душі та збірних аспірацій, а члени тієї спільноти (збйоровосьці) можуть користати з одиничних прав, передбачених для поодиноких громадян. Таке становище є запереченням суті народу і стоїть у суперечності не лише з духом часу і новочасним наставленням міжнароднього права, яке голосить засаду самоозначення кожного народу, але й із фактом міжнародніх зобовязань, які Польща затягнула у відношенні до українського народу, а навіть зі змістом декларації п. міністра закордонних справ, яку він зложив дня 13. вересня 1934 р. у Женеві. Всупереч цим фактам намагаються трактувати нас лише як пливку етнографічну масу, з якою можна творити всякі експерименти у роді „тутешніх" на Поліссі, або творення окремого лемківського чи гуцульського племені. Не будемо доказувати, що ми є народом у новочасному значінні і це є для нас аксіомою. Ми живемо і будемо жити як нарід новочасний, помимо всяких ставлених нам перешкод. На непризнаванні українського народу як збірної живої істоти спирається ціла політика п. міністра внутрішніх справ у відношенні до українців. У наслідках такого світопогляду п. міністер упрощує собі незвичайно справу, розріжнюючи серед українського народу лише два табори політичної української думки, це є табор українців чи пак русинів, послушних без застережень вказівкам уряду, яких репрезентують пп. Певний і Скрипник на Волині і посли Бачинський і Яворський у Галичині з одного боку, а табор ОУН з другого боку. Перший табор не репрезентує незалежної української політичної думки і є лише прибудовою до ББВР, — а ОУН є табором перманентної збройної боротьби з Польщею, який визнає засаду індивідуального терору. Перший табор тішиться симпатіями і підтримкою п. міністра, другому виповіла влада безоглядну боротьбу. Ці обі групи творять в українській суспільности лише незначні відломки. А деж є в такому випадку загал української суспільности, що гуртується у легальних політичних організаціях і розвиває ціле життя у всіх ділянках народнього існування? Коли п. міністер ставиться негативно до змагань українського загалу, себто до впливових політичних українських таборів, що стоять на легальній плятформі у прямуванні до політичного, економічного, культурного і суспільного розвитку українського народу в межах польської держави, а навіть до цілої української суспільности, що не находиться в рядах ББВР, то слід приняти, що п. міністер, всю ту суспільність, що живе поза скобками ББВР, зачислює до табору ОУН. У простому висліді такого становища намагається п. міністер зробити відповідальним за смерть міністра пок. Перацького і політичні табори легальної політичної боротьби і ціле українське громадянство. „Чи в інших державах по вбивстві п. міністра внутрішніх справ — заявляє п. міністер — могла би бути пристосована тако політика, яку пристосовано у нас, і то у відношенні до середовища, з якого вийшов вбивник? Хай Панове застановляться, що сталось би з Вами всіми, коли би це діялося деінде".

Найрішучіше відпираємо засаду збірної відповідальности за вчинки одиниць і груп. Засаду збірної відповідальности пристосувала вже раз польська влада до українського народу в часі пацифікації в 1930 р. У ще ширшому розмірі, бо до масових душогубств за акти одиниць включно довів большевицький уряд.

але цілий цівілізований світ осудив таке поступовання як поворот до часів варварства. Відпираємо засаду збірної відповідальности тим більше, що всі легальні українські партії без виїмку і взагалі ціла українська суспільність у своєму власному інтересі виповіли боротьбу цій ідеольогії і це своє становище вже нераз зазначували на форумі парляменту, стверджуючи, що зі всіми актами терору, а також з терористичним актом, якого жертвою впав пок. міністер Перацький не мають нічого спільного і тим актам протиставляться, висуваючи гасло конструктивної праці й легальної політичної боротьби. Про те все п. міністер внутрішніх справ здається забуває. П. міністер Косцялковський намагається таким чином накинути легальним українським партіям і в дальшому висліді цілому українському народові протидержавне становище тому, що українські посли й сенатори не здеклярували своєї льояльности і вірности. П. міністер мабуть забув, що ми кількакратно зазначували, що стоїмо на становищі права й легальности і що в останній промові голови Українського Клюбу пос. д-ра Дмитра Левицького висунено програму конструктивної праці українських політичних чинників у польській державі. Про наше становище в справі льояльности я говорив уже на засіданні сенату 4. березня 1934 р. Однак видно, що поняття льояльности є в п. міністра невловиме і дає владі можність різної інтерпретації.

Оскільки сягають мої відомости, то ніяка новочасна держава з парляментарно-конституційним ладом не виставляла й не виставляє домагання складати декларації льояльности чи вірности, а навіть держава такого типу, як пруське королівство, в якому поляки творили опозиційну національну меншину, і які устами своїх послів безнастанно реклямували свої національні права, не виступало з подібними вимогами. Голова пруської ради міністрів чи також ресортові міністри без огляду на тенденції і наміри пруського уряду входили з інтерпеляціями чи промовцями в річеву дискусію і не робили своїх відповідей залежними від відношення послів до уряду чи до держави. Про такі умовини мовчить також обовязуюча тепер конституція і проект тут ухваленої конституції. Мається враження, що п. міністер прямує до того, щоби легальні українські партії, отже більшість українського народу зіпхнути до становища нелегального табору, але ми ніколи не погодимося на таке ставлення справи супроти загалу українського населення і українських легальних організацій. Змагаємо і мимо всього змагатимемо до добуття в межах польської держави повноти політичних, культурних і економічних прав, до признання нас як окремого національного організму, що живе власним національним життям, до признання особовости українського народу, як самостійного правного підмету. Ці наші прямування ми спрецизували, домагаючись признання територіальної автономії на етнографічних українських землях.

П. міністер внутрішніх справ у промові з дня 14. лютого ц. р. іронічно назвав нас, українських послів і сенаторів. т. зв. представниками українського громадянства і заявив, що ми є останні могікани цього типу представників українського населення, що ми є шкідниками для українського народу і що українська суспільність не схоче нас і тим подібних більше вибирати, що по нас прийдуть інші, які зуміють найти спільну мову з польським урядом і реальну програму діяльности.

Нас вибрав український нарід у 1930. р. в часі, коли на українських землях у Польщі відбувалася пацифікація, коли провідники народу і кандидати на послів і сенаторів були вязнені у Бересті, або в інших вязницях, у часі, коли була неможлива всяка агітація за нашою листою, в часі масових виборчих зловживань і масових репресій, коли навіть не було фізичної можливости доставити до всіх місцевостей наші виборчі картки. Серед таких виїмкових обставин було геройством голосування за незалежною українською листою. Мимо того наша листа після офіційної статистики добула 683.333 голосів, а після наших обчислень понад один міліон голосів.

Українська Парляментарна Репрезентація в свому теперішньому складі виросла з духа й волі українського народу, вона є речником його політичної думки, змагань та ідеалів, а коли п. міністер кинув зневагу по адресі тої Парляментарної Репрезентації, він тим нарушив гідність цілого українського народу.

Щодо гороскопів на майбутнє і настроїв серед українського населення при нових виборах, то ніщо не дає п. міністрові права вважати леґальні українські табори погасаючим світом. Навпаки, ніхто інший, лише органи міністерства внутрішніх справ, подаючи до прилюдного відома вислід виборів до громадських рад з кінця 1934. р. в Галичині ствердили, що 70 прц. радних української національности належить до УНДО і УСРП. Одначе не виключаємо тої евентуальности, що при нових виборах до законодатних установ українському народові може бути відібрана й решта можливости свобідного вислову, або іншими словами, що нова виборча ординація може рішаючий вплив на добір кандидатів і вислід виборів переказати чинникам, які зовсім не віддзеркалюють світогляду і змагань громадянства. Але така ординація і відповідне наставлення адміністраційного апарату не матимуть нічого спільного з волею українського народу і так вибрані посли й сенатори не будуть представниками цього народу.

Оскільки промова п. міністра з дня 14. лютого є заповіддю ліквідації самостійного політичного життя українського народу в межах польської держави, то промова п. міністра на пленумі соймy, а передовсім уступ про удержавнення суспільности чи про суспільну державу означає у практиці заповідь ліквідації самостійного українського культурного і господарського життя. Міністерство внутрішніх справ прямує тепер до ліквідації українських культурних, господарських і кооперативних організацій і до заступлення їх утраквістичними. Врешті така наша інтерпретація замірів уряду є згідною з напрямними дотеперішньої політики адміністраційної влади. Не знаємо про те, які інструкції видало міністерство у звязку з промовою п. міністра в українській справі з дня 14. лютого. Натомість знаємо, що ця промова могла у великій мірі і на довший час настроїти державну адміністрацію на ще більше ворожий тон до всього, що українське. Преса народового табору та декотрі органи проурядової преси зі значним протиукраїнським наставленням, а передовсім найбільше поширений серед низчої державної адміністрації краківський „Ілюстровани Курієр Цодзєнни" дав того наглядний доказ. Згаданий часопис пише впр.: „Від Дмитра Левицького до Коновальця, від Мілени Рудницької до Романа Сушка, від УНДО до ОУН бачимо одноцілий світ". Так також розуміє промову п. міністра державна адміністрація і відповідно до того свого розуміння відноситься до леґальних українських партій, до українських культурних і освітніх товариств і до всієї української суспільности.

Ситуація теперішньої хвилини є така, що уряд прямує до ліквідації самостійного політичного, культурно-освітнього, господарського і кооперативного життя українського народу. Приходять для українського народу дуже важкі часи. Мимо всього дивимося дальше спокійно в майбутність, бо віримо у стихійні і творчі сили українського народу і знаємо, що навіть ліквідація зовнішніх форм життя не є і не може бути ліквідацією самого життя. Український нарід жив досі, живе і житиме як окремий одноцілий організм з питомими цілями і змаганнями, так, що ніякі репресії не можуть і не зуміють загальмувати еманципаційного процесу української нації. Не перечимо, що ліквідація дотеперішніх форм українського життя може бути для нас болюча, може викликати деякий заколот у наших рядах і згодом у практиці довести до створення на українській території „диких піль", але ми віримо, що сила української стихії скорше чи пізніше переломить всі штучні тами, й перешкоди, що лежать на шляху життя і його всебічного розвитку.

Відплив новий корабель з військом.

РИМ, ПАТ. З одноденним спізненням з Месини відплив до східної Африки корабель „Леонардо да Вінчі" зі 110 старшинами, 1.200 вояками, 300 кваліфікованими робітниками і великою кількістю воєнного матеріялу.

Замість до Абисинії відділ італійських вояків утік до Австрії.

З Інсбрука повідомляють, що через італійсько-австрійський кордон перейшов відділ італійських вояків до Австрії. Ці вояки є німцями, яких змобілізував італійський уряд в Альто Адіже, щоб вислати їх до Африки. Одначе вояки воліли втекти до Австрії, ніж їхати до східної Африки. Утікачі оповідають, що головний континґент італійських військ, яких висилає італійський уряд проти Абисинії, складається з німців і словінців. Тільки команду над тими вояками перебрали фашисти. Втеча італійських дезертирів завдала чимало клопоту австрійській владі, бо дезертири, це колишні тирольці і населення Австрії ставиться до них з великою симпатією. Тому, що в останніх місяцях відносини між Італією і Німеччиною дуже холодні, почалась аґітація за прилученням німецького Тиролю до Австрії чи пак до Німеччини. Одначе Австрія є в тісному політичному союзі з Італією і не хоче за ніщо в світі стягнути на себе підозріння, буцім то переховує в себе дезертирів. Місцева влада в Інсбруці жде на вказівки з Відня. Знову центральний уряд жде нетерпеливо на поворот канцлера Шушніґа з Льондону.

Триденний побут мін. Саймона у Берліні.

БЕРЛІН, ПАТ. Добре поінформовані кола запевняють, що мін. Саймон виїде до Берліна в дні 6. березня ц. р. і побуде три дні. З міністром поїде до Берліна теж постійний державний підсекретар міністерства закордонних справ сер Роберт Ванситарт, який є швагром британського амбасадора у Берліні Фіпса.

Д-Р ЕВГЕН ОЛЕСНИЦЬКИЙ. 26

СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ.

Та це характеризувало, який був тут настрій і які погляди. Ще й друга вдарила на нас дивна появa. При численних столиках в ресторані сиділи переважно священики, а побіч кожного з них одна жінка. Знаючи, що чеське духовенство не є жонате, питались ми про причину цього і що це має значити. Ми довідалися, що на шкільний зїзд поприїздили з сіл „velebnički" (так звуть священиків), а кожний з них привіз свою учительку, значить: між ними панували дуже близькі відносини, які очевидно мусіли добре відбиватись на шкільництві.

На другий день пішли ми оглядати місто, яке нам дуже припало до вподоби. Є там що побачити і ми докладно пізнавали і памятники старої чеської культури, і все те, що в Празі є зовнішнім показчиком відновлення національного життя. Місто переділене напоперек Велтавою, за якою велично панує королівський Градчин зі старовинним замком і катедрою св. Віта. Лучать його зі старим містом величезні мости, з яких особливо імпонує „Карловий міст", на якім стоїть цілий ряд монументів, між іншими св. Івана Непомука. Замикають його з обох сторін великі готицькі брами. Зі старих будов у місті замітні: ратуш старого міста, порохова вежа та численні церкви, а з новіших величний національний музей, чеське дівадльо, Deutsches Landestheater, Rudolphiunm та інші публичні і приватні будівлі.

Але над усе горою сильний чеський рух живого, розбудженого народу, який проявляється особливо в промислі, торговлі і взагалі культурі. Це найкраще, що нам там подивляти і що нам треба наслідувати. Ті сліди цього національного руху і докази цієї народньої сили такі численні в усьому місті, що тяжко було хоч у дрібній частині всьому приглянутись і все пізнати.

Розглянувшись по місті пішли ми на виставу. Я бачив передтим лиш виставу у Львові в 1894 р. Та вистава була величезна, але і її рівняти не можна з праською. Праська вистава, хоч мала назву етнографічної, в дійсности була експонатами чеського промислу і свідчила дуже гарно про його стан і розвиток. Ми зайшли до дирекційного павільону і представились там як гості з Галичини. Хоч наші назвища не могли тоді бути широко знані, то сам факт, що ми були представниками Стрийщини та її організацій, вистачив, що нас повитали щиро і зараз кількох людей з комітету взяло нас у свою опіку й обводило по виставі; а на другий день рано появилася в часописі „Narodni Listy" нотатка під наголовком „Mili hosti z Haliče", в якій занотовано наш приїзд і піднесено, що Стрийщина, яку репрезентуємо, це округа, що визначається живим розбудженням національним та видатним культурним духом.

Вечором зайшли ми по виставі до пільзненського павільону. Там присілася до нас знову громадка чехів, між якими був архітект з Бубна, що звався Бенаш; людина дуже гостинна і привітна, правдива славянська, широка натура. Він став незвичайно широко нас гостити і це протягнулося до пізної ночі. Другої такої гостини не тямлю в житті. Настрій ставав щораз більш оживлений і чехи не розбирали вже багато, що говорили; а говорилося таке, за що у нас напевно увійшлосяб було у велику колізію з карним кодексом. Та це говорив вільний нарід, що дійсно був уже паном у своїй хаті.

Слідуючого дня зложили ми візиту парляментарному голові, д-рові Герольдові, на Виноградах. Приняв нас щиро, випитувався про відносини, критикував сильно сервілістичну політику наших представників у парляменті. Вечором були ми знов у дівадлі, де чули оперу Сметани „Prodana nevěsta", якої чисто славянська музика просто хапає за серце. Спомини з того дня помістив я в стрийськім „Голосі", з якого передрукували їх у фейлетоні „Діла" в ч. 180. з 1895 р. під наголовком „Один вечір у чеськім дівадлі".

Ми вивезли з Праги найкращі спомини і вертались з сумним, стисненим серцем до дому. Бо ждала нас там тяжка боротьба при розписаних на кінець вересня 1895 р. виборах до сойму — одна з найтяжчих, які пережив колибудь наш нарід.

(Далі буде.)

„Україна, факти і висновки“.

Конфлікт між бажанням бути обєктивним та вимогами політичного русо- і совітофільства.

У вчорашній передовій статті „Діла“ згадано про дві статті „Прагер Прессе“, що появилися під повищим наголовком у чч. з 17. і 24. Згадано теж уже вчера, що характер першої тої статті здебільша інформаційний. Він не викликує майже ніяких застережень, коли мова йде про історичні дати; зрештою, автор, мабуть свідомо, не згадує, в який спосіб Україна найшлась у межах російської імперії і в якому звязку стоїть переяславський договір з указом Валуєва. Дуже добрий і вірний короткий історичний огляд маємо від березневої революції 1917; цілком на совітській статистиці й на совітському освітленні побудований опис культурного й господарського „розвитку“ України під пануванням большевиків: велика шкода, що поруч з механічним вичисленням довгого списку цифер, які мають робити на непоінформованому і наївному читачі імпонуюче враження большевицької творчої праці, автор не згадав про катастрофу голоду, як найяскравішу ілюстрацію господарської політики московського центру супроти України. Зате бажання бути обєктивним пробивається знову в увазі про мову в прилюднім життті: „...Командна мова у цілій червоній армії є російська, отже навіть у військових частинах з перевагою українців...“ Те саме бажання слідне у замітці про первісно російський склад промислових робітників, яких помалу витискає український напливовий елемент з села; до адміністрації теж приймають щораз більше українців (значить — донедавна ще зовсім їх туди не приймали...).

Зате дуже важку і невдячну ролю виконує автор у своїх кінцевих увагах, в яких старається пояснити, якто московсько-інтернаціональний комунізм зумів примиритися з українським націоналізмом, словом, як то у нинішній єдиній Росії з совітсько-комуністичним устроєм і режімом найшли заспокоєння своїх аспірацій неросійські народи, з тенденціями далеко не комуністичними. Цілий той уступ подаємо у перекладі:

„Совітська революція, по суті інтернаціональна, розбудила на території Союзу до життя народи, яких культура була або цілком погасла, або ще не прокинулась. Очевидно, лекше було державі підтримувати цей процес там, де можна було разом з азбукою впоювати також комуністичне виховання у ті маси, які або не мали ніякої інтеліґентської верстви, або там, де інтеліґенція розплинулась у міщанській російщині.

На Україні це завдання не було таке легке. Носії української національної свідомости і навіть української політичної самостійности це були міщанські а то й соціялістичні групи, які всі разом стояли праворуч від большевизму та організаційно дали вислів свому бажанню самостійности у створенню ріжних урядів у краю (до 1920 р.) та на еміґрації. Тому, що марксизм приймає, що міщанство (буржуазія) є носієм націоналізму і тому, що боротьба пролетаріяту торкалася того міщанства, мусіло прийти поміж комунізмом і націоналізмом до суперечок і до взаємного поборювання.

Сталін сформулував поняття націоналізму і його культури у тому сенсі, що культура пролетарської держави щодо змісту має бути соціялістична й інтернаціональна, але щодо форми може бути національною. Цій ідеї може напр. служити національна література кожного народу в Сов. Союзі, яка віддеркалюючи реальне життя, себто соціялістичну відбудову краю, може й повинна плекати національну мову і представляти побут. Те, що торкається літератури, торкається також у рівній мірі веденої у національній мові науки, театру, музики і т. д. Діялектичну суперечність поміж націоналізмом і пролетарським світоглядом переможено у Сов. Союзі у дусі Сталіна і роблено заходи, щоб одночасно зі знищенням т. зв. кляс плекати свого рода фільольоґічний і фолькльористичний (у вищому розумінні слова) націоналізм працюючих. Сучасний совітсько-український націоналізм є по суті романтичний і виявляє чимало схожостей з націоналізмом деяких словацьких груп у нинішніх часах і націоналізмом чехів в першій половині 19. століття. Совітсько-український націоналізм є радше інтенсивний ніж експансивний і виявляє численні з людського погляду симпатичні характеристичні риси. Він дуже далекий від так званого шовінізму і як культурний націоналізм, як розбуджуюча сила освіти може багато дечого створити у широких верствах.

Нова совітська інтеліґенція України, яка не має господарських підвалин колишнього націоналістичного міщанства, старається льояльно здійснити принцип про інтернаціональний зміст і національну форму української культури, причому допоміжним чинником є її частинне вимирання старої ґенерації, та з другого боку наростання ґенерації нової, яка в році жовтневої революції була у дитячому віці“.

*

Із вище наведеного уступу безумовно видніє симпатія до українства, до української культури, та бажання бути обєктивним. Коли взяти під увагу, що „Праґер Прессе“ це орган чеського міністерства закордоних справ, стаття з такою тенденцією це безперечно явище для українців приємне, але... Лихо в цьому „але“. Річ у тім, що мабуть саме той характер часопису і закордонно-політичні напрямні Ч-С. Републики кажуть навіть у найбільш ніби то прихильній та обєктивній статті на українську тему робити промахи, що полягають у яскравій совітофільській тенденції. Правда, тактика автора полягає радше на промовчуванні, ніж додаванні, але й та мовчанка, та спроби тенденційного ретушування річей надто для урядових чинників СССР, виходять на шкоду статті.

У даному випадку впр. автор дбайливо виминає питання живучости самостійницької ідеї серед українців, зводючи все до якогось реґіонального культурництва „льояльного“ супроти сталінівських теорій. Не має теж великої обєктивно-інформаційної вартости стаття про культурницькі відносини на Совітській Укаїні, коли нема в ней ні слова про перипетії (мартирольоґію) ВУАН, про процес Спілки Визволення України, про вівісекції над словником живої мови, про „інтернаціоналізацію“ (русифікацію) мови і правопису, про підтягання під контрреволюціонізм всяких живіших проявів культурництва, навіть коли цими культурниками є 100-відсоткові комуністи! Яку вартість має така стаття, в якій нема згадки про долю і значіння Хвильового та Скрипника, і як на тлі тих фактів виглядає твердження автора про „льояльну“ реалізацію сталінівських дивоглядних теорій?! Чим автор пояснить ост. масові екзекуції українських сов. культурників, тих усіх Крушельницьких, Фальківських, Косинків і т. ін., які прецінь певне і не знали про існування Кірова та Зінова і Троцького, як виразників комуністичного радикалізму були напевне до них найбільш ворожо настоположені!?

Ні, бажання обєктивним та прихильним супроти українців і їх — хай навіть лише культурницьких — змагань рішуче суперечить бажанню втримати русо- і совітофільську лінію. Цього конфлікту не злагодить найкраща публіцистична стилістика.

Всі зложимо „Дар Просвіті“ — всі своїми власними силами викуємо кращу долю нації.

Там, де живе хитрий бойко побіч завзятого лемка.

Маю на думці Ліську Землю, найбільший повіт у Галичині. Найбільший, але простором, бо має аж поверх 250 сіл. Та мимо такого великого числа сіл, під оглядом свідомости, організованости, стоїть Ліщина далеко позаду інших менших, чисельно повітів. Погляньмо лишень на цифри! На понад 250 сіл у цілому повіті ледви 47 читалень „Просвіти“, 35 кооператив РСУК, 8 (вісім) Кружків „Р. Ш.“, 17 Кружків „Сільського Господаря“. У церковній ділянці, ділиться Ліщина на 5 деканатів. Під національним оглядом є Ліщина на 95 прц. українська.

Земля тут ґірська, камінна, неврожайна. Родиться лишень овес і бараболя. Комунікація дуже лиха. Є такі села, що до них годі дістатися. Матеріяльне положення дуже незавидне. Тому на мою думку Ліщина є великим тереном праці для „Сільського Господаря“. Місцеві свідомі одиниці повинні подбати, щоби в-повіті заснувалося багато Кружків „Сільського Господаря“. Треба теж у містечках і більших селах організувати практичні курси, для хлопців і для дівчат. Для хлопців з білошкірництва, ветеринарії, деревного промислу, пасічництва; а для дівчат з огородництва, шиття і крою, куховарства і т. д. То вже „Сільський Господар“ повинен порозумітися зі „Союзом Українок“. У цій справі слід зasягнути докладних інформацій у місцевих провідників і діячів, які добре знають потреби місцевого населення. Можна би теж у Ліщині заснувати промислову школу, щось у роді Милування з напрямком деревного промислу. У цій справі дали би деяку поміч американські еміґранти з Ліщини, яких є доволі багато.

В повіті ще царить темнота, неграмотність і забобонність. Є багато сіл, де ще нема досі школи. З того користають сектанти і ширять деморалізацію між народом. Треба якось тому лихові зарадити! Може би так при церквах потворити курси для неписьменних, щоби їх навчити бодай азбуки? Також не має Ліщина власної своєї інтеліґенції. Майже цілковитий брак студентства. Щоби й тому бодай частинно зарадити, треба молодим хлопцям і дівчатам з Ліщини уможливляти доступ до промислових, ремісничих і торговельних шкіл та ґімназій. Треба декого навіть даром примістити в бурсі.

Тримається ще у Ліщині москвофільство, вщіплене тут перед війною, але воно з кожним днем тратить на силі. Перш за все Ліщині треба національно свідомої інтеліґенції з практичним життєвим світоглядом. Тоді теж під оглядом преси будуть ліщани краще стояти, бо тепер і в тій ділянці недомагають, що є навіть самозрозуміле — бідний і неграмотний не буде читати ґазети.

Одна філія „Просвіти“ в Устріках Долішних на цілу Ліщину, це рішуче замало. Цікаво, чому досі не засновано такої у Ліську? А „Просвіта“ повинна чи не найбільше піклуватися Ліщиною, бо звідтам походить пок. Міський, який ціле своє майно (500 морґів поля й ліса) записав на цілі „Просвіти“, (як то ми недавно довідалися з „Діла“).

Ліщина, себто погранична між Бойківщиною і Лемківщиною, вимагає від українського громадянства більшої опіки й уваги. Ще одна заввага, може би українські посли занялися браком шкіл у багатьох селах ліського повіту.

Думаю, що відповідальні чинники нашого громадянства і місцеві інтеліґенти у Ліщині, візьмуть під увагу жмуток моїх доброзичливих думок і витягнуть із них відповідні висновки у практиці. Доложім зусиль, щоби Ліщина була першою не тільки щодо чисельности і простору!

П. С—ч.

Абісинія годиться заплатити відшкодування.

Страх перед війною.

РИМ, 28. 2. ПАТ Абісинський шарже д'афер І. Афеворк склав представникам міжнародньої преси таку заяву, щоб її подали своїм державам:

Абісинія це держава зі старими традиціями незалежности. Як представник мого цісаря, присягаю на свою честь і на шану мого народу, що абісинський уряд не думав і не думає нападати на сумежні з Абісинією італійські кольонії, Еритрею і Сомалі. Цю заяву склав теж мій цісар у листах до італійського короля і до шефа італійського уряду. Одначе незважаючи на те італійський уряд далі мобілізує військо, яке висилає з воєнними матеріялами до обох кольоній. Про цю висилку видав італійський уряд комунікат кажучи, що все нові і нові транспорти війська мають на меті вдержати безпеку і непорушність обох італійських кольоній. І тому мушу пригадати заяву, яку складав уже кілька разів італійському урядові, що Абісинія не думає нападати на ці кольонії. Італія може заощадити собі коштів перевозу війська і матеріялів. Абісинія так мирно настроєна до Італії, що якби вона відкликнула все своє військо з Еритреї і Сомалі, Абісинія не рушилаб навіть камінчика в обох італійських кольоніях. Єдиним бажанням Абісинії зберегти мир з трьома сумежними державами — отже теж з Італією.

Абісинія вірна концілійяційно-арбітражному договорі, який підписала з Італією. Цей договір дає змогу поладнати всі справи, які виринули по інциденті в Уаль-Уаль. Хочу скористати з нагоди і заявити, що мій достойний монарх вірний Лізі Націй, яка єднає Абісинію з цивілізованим заходом.

Абісинія заплатить 800.000 лірів відшкодування, якого домагається Італія, коли його признає мирова комісія.

—o—

Селянський музичний фестіваль у Стрию.

Філія „Просвіти" в Стрию впала на дуже щасливу думку зорганізувати селянські хори в свому повіті та влаштувати для них спільну імпрезу-конкурс, на якому ці хори змагались би між собою за першенство, а тим самим підносили б свій організаційний та мистецький рівень. Ідея ця знайшла велике зрозуміння та захоплення у селянських масах. У конкурсі взяло участь 31 селянських хорів з повіту (23 мішаних, 7 чоловічих та 1 жіночий). Прилюдні змагання тревали три дні: 10. 12. і 15. лютого ц. р. і за цей час перейшло через сцену стрийського „Нар. Дому" біля півтори тисячі хористів, що виявили багато організаційного хисту, дисциплінованости та запалу до співочої справи, а для музичного мистецтва принесли чимало приємних несподіванок. Філія „Просвіти" визначила від себе 3 грошеві премії, „Повітовий Союз Кооператив" уфундував батуту „для найкращого хору Стрийщини", а філія „Союзу Українок" портрет Лесі Українки для жіночого хору. Зпоміж цих 31 хорів допустило жюрі (у склад якого, крім місцевих членів, входило двох делеґатів від „СУПРОМ-у"), до фіналу лише 9 хорів, що змагалися між собою в останній день увечорі, на прилюдному концерті. Вислід конкурсу подає оцей комунікат Оціночної Комісії Конкурсу хорів Стрийщини, відбутого в днях 10, 12. і 15. лютого 1935. р:

Виходячи зі становища, що мистецька зрілість хору не все йде в парі з такою ж зрілістю дириґента, і що один хор може мати одні додатні сторони, а другий інші, Оціночна Комісія рішила першу нагороду (батута і 50 зол.) поділити на дві частини, а саме:

1) Признати першу грошеву нагороду мішаному хорові з Гірного, що виявив свою здавна виплекану співочу культуру.

2) Натомість молодому мішаному хорові з Дуліб і його талановитому дириґентові п. Евг. Пасіці признати мандрівну батуту за поправне виконання відносно тяжких муз. творів, з тим застереженням, що батута лишиться при дулібському хорі так довго, поки хор стоятиме на висоті свого завдання.

3) Другу нагороду признано мішаному хорові з Конюхова.

4) Третю нагороду мужеському хорові з Добрян.

Крім цього комісія висказала своє признання мішаним хорам: з Добрян, Грабівця та Жулина.

6) Комісія ствердила, що більші чи менші недомагання усіх хорів, які брали участь у конкурсі, можна і належало би послідовною та впертою працею усунути. Отже і відзначені хори повинні далі вперто працювати.

Стрий, 15. лютого 1935. р.

Д-р Д. Охримович в. р., д-р З. Лисько в. р., М. Колесса в. р., С. Масний в. р.

Конкурс цей показав, які великі можливости скриває ще в собі наше село, і наскільки воно своєю здисциплінованістю та ентузіязмом перевищує наші анальоґічні „інтеліґентні" товариства, і що навіть під чисто мистецьким оглядом кращі хори (стрийського) селянства цілком не уступають „інтеліґентним міським „Боянам".

В 1868. році Галицька Земля святкувала урочисто Шевченкові роковини у Львові; замовлено тоді у Вербицького „Заповіт" і він скомпонував його для подвійного хору, з басовим сольом, взагалі для такого виконавчого апарату, що на нього міг тоді здобутися український Львів. А сьогодні той сам „Заповіт" співав хор... із далекого провінціяльного села Добрян, що виставило на сцену 80 дисциплінованих хористів, з дириґентом селянином! Чиж це не свідчить про зріст нашої культури й сили?

Взагалі репертуар більшости хорів був добрий: Леонтович, Лисенко, Стеценко, Січинський, Кошиць, Ф. Колесса, Воробкевич, Вербицький, Бортнянський і ін. Хор з Гірного (перша премія) має чудовий голосовий матеріял, дуже гарно вирівняні партії, а співав більші твори Лисенка з подивугідною інтеліґенцією та інтерпретацією. І хор із Дуліб (також перша премія) під досвідченою рукою свого дириґента (п. Пасіка, учень стрийського Муз. Інституту) виявив високу хорову техніку та знамениту віспіваність, особливо у Топольницького „Тополі", колядках Стеценка, та деяких піснях Леонтовича. Добре співав також (поза конкурсом, бо з чужого повіту) чоловічий хор з Болехова О. Нижанківського „Гуляли" і ін. Нема можливости рецензувати тут виступи усіх хорів, а їх дириґентами селянами, дяками, а виїмково лише студентами. Загальне враження було дуже додатне. Стрийський фестіваль показав нові можливости нашого села, а рівночасно і деякі недостачі, головно брак музичної освіти у більшости дириґентів, та іноді добір невідповідного репертуару. І тому велике й корисне діло робить Муз. Інститут у Львові та деякі його філії, організуючи курси для сільських дириґентів, а наші фахові музики, що взялися за цю „чорну" роботу, напевно сказали б, почувши і побачивши стрийський конкурс, що варто і є для кого працювати.

Д-р З. Лисько.

Українська ґрафіка за кордоном.

Відомий чеський мистецький критик і головний редактор найбільшого чеського ґрафічного часопису „Голляр" — Артур Новак, умістив у згаданому часописі більшу статтю про українську сучасну ґрафіку (Артур Новак, Украінска ґрафіка, „Голляр", Прага 1934, зош. 2, ст. 73—83). Стаття ред. А. Новака для нас дуже цінна не тільки тим, що дає суцільний і досить повний огляд сучасного українського ґрафічного мистецтва та знайомить з нашими досягненнями своїх і чужих читачів, але подає також цікаві зввваги і критику сучасних мистецьких напрямків в українській ґрафіці. Треба відмітити, що великий часопис „Голляр" (назва від прізвища найбільшого чеського ґравера XVII ст.), видають розкішно і поширений він не тільки в Чехословаччині, але і за кордоном, для чого має короткий зміст в англійській мові.

Для свого огляду автор сумлінно використав майже всі важніші статті про українську ґрафіку, які появилися в останніх роках у німецьких і чеських виданнях. Це зайвий раз нам доводить, яке далекосягле значіння має кожна стаття про нас в чужій мові і що кожна така праця не пропадає дурно і згодом використовують її в тій чи іншій формі для оглядів (роблених вже чужинцями), для словників, енциклопедій і т. д. (Мимоволі насуваються анальоґії з нашим літературно-мистецьким життям, але про це ліпше не говорити!). І так А. Новак використав статті В. Січинського в німецькій і чеській мові, статтю А. Середи про Нарбута в „Гутенберґ Ярбух", катальоґи українських ґрафічних виставу Львові, Берліні 1933 р. і Празі 1934 р., деякі російські видання, статті про Кравченка, Замирайла, Грищенка та ін. і нарешті — власні спостереження на останній виставі в Празі та ріжних українських публікацій.

Свій огляд автор починає згадкою про стару українську ґрафіку, вказуючи, що ґраверство Києва і Львова в XVI. і XVII. столітті впливало на Москву. Одначе брак якогонебудь загального огляду українського ґраверства старих часів, не давав можливости авторові подати фактичні відомости про стан і розвиток старої української ґравюри.

Основоположником української ґрафіки новіших часів А. Новак, подібно до інших авторів, уважає Т. Шевченка, котрий „визначався дуже добрим опрацюванням офорта, так що технічна здатність Шевченка викликала зацікавлення петроградської академії мистецтв і включила офорт і ґравюру до шкільної програми.

Подаючи загальну характеристику окремих напрямків української сучасної ґрафіки, автор цитує погляди В. Січинського, висловлені ним у „Гутенберґ-Ярбух" про дві групи мистців української ґрафіки — старшої і молодшої ґенерації. Одначе А. Новак подає певну коректу, вказуючи, що не в книжній ґрафіці українські мистці позбавляються домашньої традиції тому, що „молоді осліплені західними напрямками і модами", так що нераз їм бракує критичного хисту і здержливости у тематиці і тенденції виразу. Навпаки „в творчості передвоєнної ґенерації відбиваються напрямки доби у змісті і передачі природніше, тут европейський універсалізм і еклектизм не є такі різкі" (ст. 77). Всеж сучасна українська ґрафіка в цілому, особливо книжна і ужиткова (прикладна) дає „у своїй новітній стилізації расову окремішність; випромінює з них оригінальність і сила" (ст. 78). Натомість сучасна українська ґравюра „скорше звязана з тематикою і виразом Заходу, ніж з душею батьківщини".

Далі автор коротко спиняється на творчости окремих визначніших мистців, починаючи свій огляд з О. Кульчицької, В. Кричевського і М. Бойчука. Про О. Кульчицьку каже що „її праці творені з почуттям, смаком, ясним розу-

Домагаються зірвати дипльоматичні взаємини з СССР.

ВАШИНҐТОН, ПАТ. В дні 19. березня ц. р. відбудеться у комісії закордонних справ палати репрезентантів дискусія над внеском Кінґгема, який домагається, щоби уряд Злучених Держав зірвав дипльоматичні взаємини з СССР. Сенатор Барбур склав резолюцію такого самого змісту в сенаті. Державний департамент рішуче виступив проти прийняття обох цих резолюцій, бо вирішення цілої справи залежить від президента.

Наради мін. Лявала з італійським амбасадором.

ПАРИЖ, ПАТ. Мін. Ляваль відбув нараду з італійським амбасадором, з яким обговорив загальне положення в Европі, італійсько-абісинський конфлікт та офіційний комунікат про висилку італійських військ до східної Африки.

Самопевність Італії і зацікавлення Німеччини.

БЕРЛІН, ПАТ. Офіційний комунікат італійського уряду про постійне військове поготівля і господарську незалежність Італії викликав велике зацікавлення у німецьких колах. Німецька преса пише, що Італія бажає підкреслити свою самостійність у загальній і кольоніяльній політиці, не думаючи зрікатись свого становища в Европі на випадок війни з Абісинією.

Японія вдоволена з переговорів з Китаєм.

ТОКІО, ПАТ. Мін. Гірота у парляменті заявив, що взаємини з Китаєм покращали. Міністер говорив дуже прихильно про делеґата нанкінського уряду. Додав, що Японія бажає, щоб Китай перестав вести протияпонську аґітацію і таким чином виявив свою прихильність до Японії.

Відозва проти донощицтва.

СААРБРІКЕН, 28. 2. ПАТ. Преса оголосила дві відозви комісаря Німеччини Біркля. У першій забороняє Біркель переводити порахунки з політичними противниками, в другій виступає гостро проти донощицтва.

Проти господарської політики през. Рузвельта.

НЮ ЙОРК, 28. 2. ПАТ. Суд у Люісвіль стейті Кенетік рішив, що законодавство „Найри" в ділянці вуглевого промислу незгідне з постановами конституції. Тому власники копалень можуть не придержуватись постанов кодексу, який видав през. Рузвельт. Це вже другий присуд стейтового суду проти господарської політики през. Рузвельта. Подібний присуд видав суд стейту Делявар.

Смерть начальника совхозів.

МОСКВА, 28. 2. ПАТ. У самоходовій катастрофі у Москві згинув начальник управи державних земельних господарств т. зв. совхозів Харламов, дві особи тяжко ранені.

мінням і здатною рукою". В. Кричевський „загально вважається основоположником відродженого книжного мистецтва на Україні" (ст. 78). Докладніше спиняється А. Н. над творчістю Ю. Нарбута. На думку автора Нарбут як учень Білібіна не позбувся його впливу „псевдо-російського стилю „лубок"! „Як рисівник і каліграф Нарбут осліпив (своїм світлом) Петроград.. Є богатший у фантазії, модерніший, пружніший в лінії, ніж широкий Кричевський або витончено-простий Бойчук".

Окремо ставить А. Новак таких мистців як А. Середа („винахідний і гармонічний"), А. Страхов, І. Мозалевський.

Найновішу графіку починає автор творчістю В. Масютина і М. Бутовича. Про останнього читаємо, що хоч він здібний дереворитець і офортист, займається більше ужитковою графікою як ілюстратор і карикатурист. „В його вільній графіці (не книжковій) відзивається поруч з голосом народньої поезії і власна мова".

Згадуючи далі імена старших мистців, що працюють переважно у Росії — як Білуха, Яремич, Конашевич, Кравченко, Литвиненко, Замирайло — каже, що „ці українці, поруч Нарбута і Масютина, часто фігурують як зірки мистецтва великоросійського".

До школи Нарбута автор зараховує більшість сучасних мистців як „далекосяжний Марко Кірнарський, винахідний і привабливий Лесь Лозовський, елегантний Роберт Лісовський — ілюстратор і книжковий графік технікою особливо зрілий, і нарешті розсудливий і лаконічно виразний Володимир Січинський — мистець глибокого змислу для графіки.

Дальший огляд автор робить за територіяльним поділом. З граверів виділяє імена В. Касіяна, С. Налепінської-Бойчук, О. Усачова, О. Сахновської, згадує М. Фартуха, М. Осінчука, І. Падалку та цілий ряд молодших мистців з Києва і Харкова.

„В. Касіян — реально здоровий, яскравого виразу в тематиці і передачі".

„Виразною індивідуальністю у Львові представляє дуже активний Павло Ковжун, мистець однаково приступний для голосів „сьогодні", як і для відгуків минувшини своєї батьківщини, зрілий графік ясного вислову".

Далі згадує тут імена І. Кулеця, М. Жука, що „вийшли із сфери впливів Виспянського" та „близького їм П. Холодного (батька), розсудливого маляря-символіста".

Нарешті читаємо про групу „львівських мистців-графіків" (М. Ольшанська-Стефанович, Ґец, В. Крижанівський, С. Гординський, М. Осінчук, І. Іванець, Я. Музиков), „варшавських" (П. Холодний-син, Хасевич, Мегик), „паризьких" (З. Зарицька, М. Глущенко, М. Андрієнко-Нечитайло, П. Омельченко), „празьких" (Анісімов, К. Антонович, Г. Мазепа, Ю. Вовк) і вкінці ще П. Цимбал і П. Обаль.

Стаття ілюстрована численними прегарно виконаними репродукціями праць О. Кульчицької, М. Осінчука, С. Налепінської-Бойчук, О. Кравченка, О. Сахновської, П. Ковжуна, М. Жука та ін.

Н. Н.

1.050 роковини смерти св. Методія.

ПРАГА, КАП. Апостол славян св. Методій помер у Велеграді в дні 6. квітня 885. р. Цього року минають 1050 роковини смерти св. Методія, які дуже величаво святкують усі католики Чехословаччини. У багатьох містах організується під протекторатом єпископів замісць академій цілу низку відчитів, на яких найвизначніші прелеґенти зясують заслуги святого та поглиблять релігійні почування і католицьке освідомлення серед найширших верств населення. Таке святкування роковин приняло громадянство дуже прихильно. Тому на відчити у Брні, Оломунці та деяких інших містах прийшло дуже багато людей.

Вибух вулькану на Кавказі.

МОСКВА, 28. 2. ПАТ. Вчора недалеко Баку наступив вибух завмерлого від кількох років вулькану Льокбетан. Земних струсів не чути. Вибух вулькану не припинив праці у копальнях.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Кружляють поголоски, що фон Рібентропа призначать державним підсекретарем міністерства закордонних справ.

— Канц. Гітлер приняв на авдієнції євангелицького єпископа Мілера перед важними рішеннями у справі церковної політики.

— У Ковні засудив суд директора управи пошт і телеграфів Фуоґа на 15 років вязниці, начальника мемелівського поштового уряду Авґунаса на 5 років, касієра на 3 роки, одного поштового урядовця на 2 роки, одного на 6 місяців за аферу з поштовими марками.

— Секретар німецького посольства у Відні Чирський вернувся з Італії і заявив журналістам, що уступає з дипльоматичної служби, не подаючи мотивів. Німецький посол у Відні фон Папен виїхав у цій справі до Берліна, звідкіля вернеться щойно в суботу.

— 112 французьких послів під проводом посла Анрі Пате зголосить у парляменті наглий внесок, щоб парлямент признав жінкам право голосування при самоуправних виборах.

— Китайський уряд купив в Італії модерний торпедовець, який плине зі швидкістю 90 км. на годину.

— Поштовий гидроплян „Сантос Дюмон" перелетів Атлянтійський Океан за 21 годин серед неприхожих атмосферичних умовин. Це рекордовий лет.

— Банк Франції видасть новий 100-франковий і 1000-франковий банкнот. 50-франкові банкноти появляться вже в березні ц. р.

— Канц. Шушніґ і мін. Берґер-Вальденеґ вернулись з подорожі до Парижа і Льондону, вдоволені своїми успіхами.

— Сойм у Мемелі вже шестий раз відложив своє засідання, бо на наради прийшло тільки 18 послів.

— Торговельний договір Польщі з В. Британією складається з 15 статтей, додатків, списку митних знижок і протоколу.

В. ЗАСТИРЕЦЬ

СПОСІБ НА ПРИЯТЕЛЬКУ.

(ГУМОРЕСКА)

Пан директор — директор одної фінансової інституції сипав парадоксами, як Бернард Шов. Поскаржиться в товаристві якась пані, що від сонця її голова болить, а він гукне: „Або треба з головою на сонце ходити?" Згадав хтось знайомого, що пив і тому вмер, директор не видержить і сипне: „Пє і вмирає! а кінь не пє і живе 20 найбільше 35 літ!" Найчастіше звик він повторити: „Нещаслива жінка, що має доброго чоловіка". Директор був чоловік вирахований, скупий, більше лис, як лев, добрий знавець людей.

Іншої вдачі була Сидонія, пані директорова. Вона дуже любила заприязнюватися з будьякими жінками, зараз запрошувала їх до себе, гостила цілими тижнями, виварюючи для них вибагливі страви та тіста. Директорові остогидли тоті запросини і він за столом поруч гостей подобав на розгніваного з червоними очами і рогами серника.

Коли одна приятелька пані Сидонії гостювала вже другий тиждень, тоді пан директор велів свому своякові на провінції надати до неї депешу, що її муж забувається в жіночім, милім йому товаристві. Приятелька миттю покинула гостинний дім директорів.

Сталося, що пані Сидонії в самі Зелені Свята зачервонілo тіло повище ліктя. Сестра її, пані аптикарева налякала директора, що саме такими плямами проявляється цукрова недуга. Директор обчислив, що така тяжка недуга може богато коштувати, тому просив свою шваґрову, щоби пішла зі Сидонією до знайомого домашнього лікаря. Нинішні панове лікарі великі педанти в розсліді недуг. Колись бувало у Львові занедужає громадянин, то пішов до чеха лікаря Люкаса, хай з Богом спочиває, а той обмацає боляче місце, заварить в залізній ложці, подібній до бурсацької, на спіртній лямпці те, що треба до аналізи, а як достереже зверха білко, тоді посварить хорого пацієнта за недбайливість, подасть ради, яких перше видання нашої Енциклопедії при „ниркова недуга" вже не подає і настрашить Личаківським цвинтарем. Пацієнт клав австрійського ґульдена і за місяць або вмирав, або приходив до лікаря зі словами: „На здар!"

Нині інакше. Спитаєте: як? Ось як було з лікуванням пані Сидонії. Домашній її лікар віддослав її зі синяком на рамені до специяліста шкірних недуг. Цей оглянувши шкіру пані директорової, написав поручаючий білет третьому товаришеві Ескуляпа, щоби перевів аналізу крови. Третій велів їй піти ще до рентґенольоґа, свого товариша, специяліста також від жовтяниці і нирок. Він запримітив, що директориха недокровна, і тому почав давати їй застрики в ногу, черево і правий бік, доручив свому товаришеві, перевірити тиск крови і пальпітацію серця, бо той лікар (колишній дириґент) мав знаменитий слух. Цей звязав руки бідної жінки грубим кавчуком, дослідив, що в неї „5 тисненъ" забагато. Заборонив їй їсти мясо і „жіночі тісточка", приписав „халасувати" буряки, моркву, капусту і чісник з чорним хлібом. За той вступ до лікування і перші ліки заплатив директор тяжко зітхаючи 78 зол. і вручив всі рецепти домашньому лікареві, який розглянув ту реґістратуру і рішив: „Пані директорова мусять їхати до купелів, до Криниці".

Коли другого дня великий кіш і кілька валізок пані Сидонії були навантажені всяким добром, а пані саме милася, ввійшла до кухні Катерина Гупалиха, молочарка, а доглянувши у директорової набрякле місце на рамені, як не крикне: „Таж пані набирає чиряк! Приложіть печеної цибулі, а за добу біда сама трісне!"

— Тихо, бабо, — гримнула на неї пані Сидонія — не верещіть, бо почує директор, а тоді пропаде моя Криниця!

Другого дня в часі їзди до Криниці, в Тарнові, побачила пані Сидонія, що чиряк від цибулі тріс і недуга цукриці проминула. Сидонія приїхала до Криниці веселої, повної гумору.

Забавляючися у Криниці, пані Сидонія заприязнилася з панею Коброю, 35-літньою жінкою, яка приїхала сюди зі шлеської Домброви. Відразу запросила пані директорова її на довший побут до Львова до себе, на осінь, а потім на Рідвяні і Великодні Свята. Коли по шести тижнях лікування директорова приїхала до чоловіка до Львова, то зараз другого дня пані Кобра, кинулась їй на шию: „Пані директорово! Я затужила за вами так, що й спати не могла!"

Пан директор на вид нової приятельки з Криниці мало не дістав удару серця. Та як на мужчину і джентельмена пристало вдав, що вдоволений таким гостем. Три тижні виварювала і випікала пані Сидонія всякі лакоминки, водила паню Кобру на проходи і до театрів. Директор звик до гості, став її фотографувати та виходити вдвійку на проходи.

Поспіх з конституцією.

ВАРШАВА, 28. 2. ПАТ. Соймова комісія приступила нині під проводом посла Маковського до нарад над поправками сенату до проєкту нової конституції. Цей проєкт реферував віцемаршал Цер, який вясував напрямні реформи державного устрою Польщі та обговорив подрібно поправки сенату до поодиноких статтей проєкту. Референт поставив внесок, щоби комісія приняла проєкт конституції з всіми поправками сенату.

1.400 хат під водою.

БІЛГОРОД, 28. 2. ПАТ. Внаслідок наглого тания снігів майже всі ріки виступили з берегів і залили широкі простори. В деяких околицях повінь заскочила населення так несподівано, що військо мусить рятувати населення. В долині Расіна 1400 хат залила вода, населення врятувалось на поблизьких горах. Втопилося двоє людей.

НОВИНКИ

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла“.

— **Танковий вечір** в суботу дня 2. III. 1935 р. в салі „Народної Гостинниці“ при вул. Косцюшка ч. 1. улаштовує Філія і Личаківський Кружок Союзу Українок. Початок в год. 9. вечір. Несподіванки! Вибір слоня карнавалу! 1042

— **Запрошення на Великі Вечерниці Основи** можна дістати в домівці „Основи“ пл. Юра 5. в днях від 2—5. III. 1935. від год. 13—15. 1039

— **„Курс плекання немовлят“** уряджує Укр. Порадня Матерей у місяці березні. Зголошення і інформації в домівці Порадні, вул. Ходоровського 15. щодня від 10—11. год. і від 4—5. попол. до дня 10. березня.

— **Куди по матурі? (Заробкові вигляди академічних фахів).** На цю дуже актуальну тему для батьків, учителів, виховників і молоді виголосить реферат інж. Северин Пастернак від Української Порадні для Вибору Звання при Р. Ш. Реферат відбудеться у суботу, дня 2. березня ц. р. в год. 6. вечором в домівці школи ім. Шевченка при вул. Мохнацького ч. 12, I.

— **Курси українознавства Р. Ш.** В пятницю, дня 1. березня ц. р. в школі Р. Ш. при вул. Мохнацького ч. 12 відбудеться відкриття курсу, після чого будуть два виклади: проф. д-ра Сімовича на тему „Із нашого мовознавства“ і д-ра Ю. Полянського на тему: „Природа України в останній ледяній добі“. Початок в год. 4.

— **Бюро Тірка** повідомляє, що славна міжнародня співачка характеристичних пісеньок і пародій Деля Ліпінская виступить раз у Львові у вівторок 5. березня ц. р. Білети продає магазин нот Зайфарта.

Одного разу побачила пані Сидонія з кухні крізь отворені двері їдальні свою приятельку в обіймах свого чоловіка. Дім панства директорів розділився від тої хвилини на дві частини. В їдальні обідав директор з приятелькою в кімнаті біля кухні плакала пані Сидонія.

За день-два зажадала пані директорова від чоловіка грошей на гостювання. Директор передав дівчиною 10 зол., але коли другого дня Сидонія просила знову грошей, тоді пан директор у присутности приятельки пані Кобри кинув їй на стіл 5 золотівкою з такою лютею, що гріш покотився зі стола на підлогу.

Друга ява: В їдальні сиділа Сидонія з Коброю, а директор роздумував у кухні.

Другого дня директор, не зважаючи, що пише книжка „Добрий Тон“, побіг до „Орбісу“, купив білет до Домброви і нанян пані Кобрі авто до залізниці.

Кілька тижнів пізніше дістав директор від неї такого листа:

„Найдорожчий мій директоре. Влодзю! Я дістала призвані мені від мого чоловіка гроші за розвід і приїзджаю до Вас на Різдвяні Свята. Вмираю з туги. Покишо цілую. Пришліть свою фотографію. Ваша Кобра“

Директор відписав:

„ВПоважана Пані! Де мені вже старому розводитись? Ви ще памятаєте, як я Вас поцілував? Дуже мені прикро признатись, що я зробив це не з любови, а щоби розбудити заздрість у моїй жінці і щоб вона не запрошувала до себе своїх приятельок. Усі мої доляри здевалювались. Свята люблю проводити сам. Зрештою, тепер криза на всьому фронті. Бажаю Вам успіхів і цілую ручки...“

— **Збірна вистава образів Ст. Філіпкевича** в кімнатах польського Т-ва Прихильників Мистецтва у Львові (Промисловий Музей, вул. Душинських) користується великим успіхом. Праці стоять на високому мистецькому рівні і багато з них уже закуплено. Виставу відвідують збірні прогульки ріжних товариств і шкільної молоді. Вистава отворена щодня від год. 10. до 15.

— **Суспільна Обезпечальня у Львові** повідомляє своїх членів, що з днем 1. березня є сцентралізовані амбуляторії жіночих недуг і хірургічні та перенесені до будинку Обезпечальні при вул. Фредра ч. 2. В амбуляторії жіночих недуг ординують лікарі р-р Ст. Островський, д-р Й. Долинський і д-р Г. Маль; в амбуляторії хірургічній д-р З. Храпек, д-р Як. Зельцер і д-р Т. Валіхевич.

— **Інструкція в справі учительських кваліфікацій.** Міністер освіти оголосив інструкцію про кваліфікування учителів, устійнюючи підстави формулування опінії та кваліфікаційних оцінок. При видаванні опінії шеф повинен брати на увагу фахові вартости, інтелігенцію та умову культуру, відношення до місцевого населення, участь в освітній та суспільній праці, а врешті особисті і родинні обставини вчителя. У висловлюванні опінії слід зберігати обєктивність і почуття відповідальности, бо кожна опінія є оцінкою вартости не тільки учителя, але й самого шефа, що кваліфікує. Не вільно кермуватися здогадами при кваліфікуванні підчинених службовців. Учителям прислугує право відкликатися від несправедливої кваліфікаційної оцінки. В цьому випадку зверхна влада обовязана вислати спеціяльного делегата, щоби звізитував працю вчителя. Видання кваліфікаційної інструкції має велике значіння для учительства. У звязку зі зміною службової прагматики від двох років не проведено кваліфікування учителів з причини недостачі інструкції.

— **Шкільні щадничі каси.** Міністер освіти затвердив статут шкільних кас ощадности для вселюдних і середніх шкіл. Статути пристосовані до рівня молоді і дають змогу оперти шкільні щадничі каси об довільну щадничу установу в даній місцевості.

— **Зїзд старостів у Станиславові.** У четвер 28. лютого ц. р. почались у Станиславові наради старостів станиславівського воєвідства під проводом воєводи З. Ягодзінського.

— **Поспішилися.** В деяких сторонах нашого краю появилися ластівки, хоч нема ще комах, якими вони живляться. Деінде бачили навіть мотилів.

— **Розвязання жидівського товариства.** Львівське городське староство розвязало жидівське товариство „Аґроід Львовскі“ при вул. Бернштайна, що на основі статуту мало пропаґувати рільну працю серед жидівського населення. Переведена ревізія виказала, що члени т-ва займалися комуністичною пропаґандою. Арештовано теж Пепу Ґольдштайн і Марію Рубінштайн, при яких знайдено комуністичний матеріял.

— **Стан води на ріках.** Як повідомляють з краю, стан води на Дністрі піднісся на 2.60 м. понад нормальний стан. В деяких сторонах вода виступила з берегів і залила поля. Південні допливи Дністра виказують воду на 1.60 до 2 м. понад нормальний стан, з виїмком Ворони, що піднеслася на 2.80 м. На ріці Стрий рушила крига, але без шкоди для комунікації.

— **Краєва хроніка.** В мешканні лікаря д-ра Вільдера в Дрогобичі застрілився Арнульф Пастор, заступник директора Союзного Банку. Причина невідома. — Один з перемиських коморників пустив на ліцитацію вільний гробовець, що є власністю одного приватного урядовця. Гробовець оцінений на 740 зол. — Київ. Суд відкинув касацію присуду, яким засуджено Йосифа Панковського на кару смерти за вбивство задля грабунку. — Бережанський суд засудив Тимка Венґера з Боґатковець за намагане вбивство сестри на півтретя року вязниці. — Станиславівський суд засудив Бер. Фрідляндера, сина власника млина за фальшування векслів на 14.000 зол. на півтора року вязниці з припиненням. — У каменоломах у Фальковій (пов. Н. Санч) усунувся скельний бльок, при якому працювало кільканацять робітників. Один робітник згинув, два тяжко ранені.

— **Богохульник перед судом.** Карний суд у Рибнику розглядав справу гірничого інваліда Адольфа Геса, що зневажливо висловився прилюдно про Божу Матір і християнську релігію. Його засуджено на 7 місяців вязниці.

— **Буря перевернула будинок.** Підчас бурі в маєтку Свідно пулавського повіту завалився обора Пейсаха Гольцмана. Під звалищами згинуло 19 штук худоби, а 17 є тяжко потовчені. Крім того знищило 5 возів. Підчас катастрофи в оборі находився нічний сторож, якого теж потовкло. Страти обчисляють на 10 тисяч зол.

— **Трагічна подія** склалася біля Гродна. 20-літний Александер Міцкевич, їдучи возом зі своєю нареченою Феліцією Тарасевич, натрапив на ріці Свіслочі на міст, який залила вода, що прибула на пів метра високо. Довкола шуміли грізні хвилі розбурханої ріки. Все ж таки обоє молоді рішили дістатися на другий беріг. Коли віз знайшовся на середині моста, хвилі вхопили віз з конем і скинули в глибінь. Даремні були зусилля молодих людей рятуватися. Вони пішли з водою, а людям удалось виловити тільки частини воза з конем.

— **Арештування комуністичної централі.** Варшавська поліція заскочила конференцію членів варшавського комітету польської комуністичної партії. Придержано 9 учасників конференції, причому сконфісковано партійні записки, рукописи, рахунки й адреси. Поява поліції викликала збентеження серед учасників зібрання, які старалися позбутись компромітуючих матеріялів. Деякі з них були вже карані.

— **Фальшивий адвокат.** У Варшаві арештовано Яна Домбровського, що подавав себе за кандидата адвокатури і вів адвокатську канцелярію, хоча не мав до цього ніяких кваліфікацій. В часі ревізії знайшли у нього сфальшоване матуральне свідоцтво і фальшивий відпис диплому з укінчення правничого виділу в краківському університеті. Найдено при цьому спис клієнтів фальшивого адвоката, що повірили йому ведення своїх справ. Тимчасом устійнено, що Домбровський скінчив ледви 5 гімн. кляс! До здемаскування Домбровського причинилася його жінка. Вони побралися тому рік, за її гроші він отворив канцелярію, а за кілька місяців її покинув.

— **З українського життя у Празі.** Т-во „Просвіта“ в Ужгороді, філія в Празі, влаштовує 9. березня ц. р. в салі Гусового Збору (Виногради, у Водарни, Прага) виставу песи В. Винниченка „Брехня“. Головну ролю відограє п. Доршенкова, б. артистка українського державного театру в Києві. Початок в год. 20.

— **Пожежа.** В Мецку під Н. Бранденбургом (Німеччина) згоріли дві вівчарні з 500 вівцями і пять сусідних ковальських будинків. Вогонь підложено.

— **22 туристів жертвою акул.** Як повідомляють з Ню Йорку біля архипелягу Малих Антилів розбився туристичний корабель. Рятункова акція не принесла успіхів. Виловлено тільки 6 трупів, а 22 особи стали жертвою акул. Кільканацять інших кораблів у тих сторонах знайшлось теж у небезпеці і вислали сигнали С. О. С.

— **Анкета про умовини життя студентів у Польщі.** Соціольогічний гурток студентів варшавського університету рішив перевірити умовини життя студентів у Польщі. Видав він анкетний листок з кількадесяти питаннями, на які кожний студент повинен відповісти як мога вірно, зрештою анонімово. Питання ці торкаються національности, віроісповідання, професії та матеріяльного стану батьків, виглядів на заробіток тощо. До цієї праці взялись самі студенти, щоб їх товариші могли зовсім свобідно висловлювати свої погляди і подавати правдиві факти, що трапляється рідко при урядових анкетах. Квестіонар вислали приблизно 20. лютого всім студентам; останній речинець звороту анкетного листа минає 25. березня. Студент, який відсилає листок не платить марки, бо почтова оплата покрита готівкою організаторами анкети. Якби хто із студентів не дістав такого листа, а хотів узяти участь в анкеті, може звернутись до „Кола Соціольоґії Позитивної", Варшава, Університет, Крак. Пшедмесце 26/28.

— **Ріжні вістки.** У Парижі арештували колишнього професора медичного факультету Люї Поліє за мантійства з виробництвом цукру; зловживання досягли до кількох міліонів франків. — У Льондоні помер у 87-ім році життя найстарший французький журналіст Поль Віляр, що 51 рік був постійним кореспондентом „Журналь де Деба". — На острові Куба страйкує 300.000 учителів та учнів домагаючись димісії уряду. — Один чеський інжинір винайшов новий рід порожніх цегол, завдяки яким при будові можна заощадити до 50 прц. коштів. — У Відні заснували акційне товариство, яке висилатиме до деяких країн у пляшках віденську воду з найкращих джерел для лікувальних цілей. — У Будапешті націоналістичні студенти демонстрували проти фільми Фойхтванглера „Жид Зіс". — Землетрус на острові Креті, місті Кандія, спричинив смерть 7 осіб і зранив 50; в інших місцях є теж жертви.

— **Вияснення.** У звязку з дописом у ч. 27 „Діла" про волосні вибори в Самбірщині п. Петро Форись, агент „Дністра" в Бильчах, просить нас зазначити, що він не виготовляв польської листи ББ ані за нею не агітував, а українська листа провалилась з вини інших осіб.

Національну свідомість ширить українська книжка і преса, тому жертвуйте датки на купно книжок для наших братів на заході.

Дивогляди.

ПРЕМІОВАНА БРЕХНЯ.

В Америці, місті Берлінгтон, (стейт Віскон-сін) істнує клюб брехунів. Щороку організує він конкурс з першою нагородою; у конкурсі беруть участь кандидати з ріжних країн. Тепер дістав нагороду за найкращу брехню якийсь містер Осборн. Ця брехня виглядає так:

„Раз вибрався я на полювання верхом на мулі; навчив я його вистежувати кріликів. Здоганяючи одного кріликa, під'їхали ми до пропасті на 100 стіп глибокої. Крілик біг так швидко, що впав у пропасть. Але мій мул був такий видресований, що кинувся за кріликом. Я за ним. Можете собі уявити мої переживання. У віддалі 10 стіп від дна пропасті, я схаменувся і крикнув до мула, „Стрівай!" Розумний мул зупинився як укопаний. Я зсів з нього і легко пролетів іще кілька останніх стіп".

Брехуни з Берлінгтонського Клюбу безумовно мають за слабих кандидатів. Вони повинні би передплатити собі „Вістник" і читати те, що там виписує Донцов про своїх противників.

АКЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО ЖЕБРАКІВ.

У Моравській Остраві (Чехословаччини) поліція відкрила групу жебраків, що заснували акційне товариство. Двацятькілька із них купило до спілки старе авто, поділили місто на дільниці, де кожний по черзі мав прохати милостині. Шофер відвозив кожного там, де мав якийсь час стояти і діставав 10 прц. із загальної суми. Всі члени цього товариства мали дуже добрі доходи.

З кіна.

Кіно Аполльо: „ДЛЯ ТЕБЕ СПІВАЮ".

Це фільма Яна Кепури, безперечно одного з найкращих сучасних тенорів світа. Через те й сценарій є лише тлом для постаті співака і радше засобом для того, щоб співак міг як найчастіше співати. Всеж, цим разом фабула досить дотепна й жива, має кількох дуже добрих артистів (директор мандрівного театру, директор і секретар опери в Монте Карльо) та пре гарні знимки з природи. Кепура співає цим разом кілька арій з „Тоски", включно з великою арією у III дії і лише то одно вартне, щоб оглянути фільму, — такий голос, таке вміння співати й таку інтерпретацію рідко можна почути.

Кіно „Атлянтік": „СЕСТРА МАРТА ШПИГУНОМ".

Фільма на шпигунську тему про геройську поведінку бельгійки підчас німецької окупації Бельгії у 1914 р. Геройка стає шпигункою проти своєї волі через збіг обставин; а що шпигун майже ніколи не працює сам, то біля неї появляються товариші праці та вороги. Без любовної історії у фільмі обійтись не можна, тимто і цей мотив грає тут велику ролю. Бачимо всякі перипетії — інтриґу, змову, небезпеки серед ворожої окупації та зовсім кінову розвязку. Щоб злагіднити деякі занадто воєнні моменти цієї фільми маємо в ній закінчення з мирною ноткою. Цікове враження робить на слухачів польський текст в устах німецького актора Конрада Файта; не можна навіть запримітити, що з нього говорить інший актор.

Кіно „Марусенька": „ДВОБІЙ ЗІ СМЕРТЮ".

(ет) Сензаційно-кримінальна фільма в стилі Уолесових повістей з таємним злочинцем, комісарем поліції, детективом-аматором і схопленою дівчиною. Ніби рецепта однака. Усеж жахливі й несамовиті сцени так густо перетикані комічними ситуаціями, що глядач просто не знає, чи хвилюватися, чи... реготатись. Ролі розділені між Рональда Кольмана, Варнера Олянда й Льорету Юнґ.

У надпрограмі крім цікавого тижневика Парамавнту йде рисункова комедія Вальта Діснея зі золотої, коліров ої серії „Сіллі Сімфоні" п. з. „Крамниця з порцеляною".

Кіно-ревія „Колісей": „ПАРИСЬКІ БОЖЕВІЛЛЯ" і ревія: „У НАС ЯК У РАЮ".

Весела фільма Парамавнту, що в дотепній формі ілюструє життя в периській дільниці артистів, малярів і письменників. Ціла копиця пустих ситуацій, але вся ця саламаха робить приємне враження, а передовсім бавить.

Ревія тепер у стадії реконвалесценції. Через атлетичні змагання у цій салі вона була дещо підупала, але тепер завдяки добрим новим силам її рівень слідно підноситься. Причинилася до цього симпатична конферансієрка Заєнди; це незвичайно талановитий актор, що виконує свої пісоньки дуже культурно, за те може надто драматично. В окремих виступах збирали оплески Вінярська, Ґрабовська. На увагу заслугує балет з Рельською й Островським на чолі, особливо танкова картина „Стихія". Найкращою точкою ревії була інсценізація „Капрі" у виконанні Ґрабовської, Островського, балету і ревелерсів „Евгена", що в четвер 28. ц. м. святкують свій ювилей стопятьдесятої програми в „Колісею". (ет.)

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Невдатна імпреза. Дня 24. II. виділ філії „Просвіти" придумав і зорґанізував дуже цікаву імпрезу: народні вечерниці в салі Народнього Дому для молоді з читалень підперемиських сіл. Прийшло доволі багато перемиського громадянства — а села не дописали. Ледви кільканацять дівчат і хлопців з Бушкович, Негрибки, Пикулич і Вапови. А шкода велика для сіл, бо привітні салі й гостинні міщухи таки зі щирим серцем ждали на нашу найкращу й найрухливішу селянську молодь. Треба буде рік часу почекати на другу таку нагоду. Аранжери гарної імпрези завинили, що дали ціни вступу для селян по 1 зол., бо або хочемо робити культурну роботу в той спосіб і тоді вступ мусить бути по 20–30 сот., або йдемо на дохід, тоді мусимо розчаруватися — отже для села нині 1 зол. це великий гріш. Друга вина що по селах не зорганізовано по 10 пар найгарнішої молоді й орґанізований ладом вона не прибула напр. фірами, або гуртом з головою читальні чи кимось іншим з виділу. А третє: музика була лиха, хоч це на успіх не вплинуло. Серед гостей ми бачили п. посла В. Загайкевича, о. II. Голинського й інших а пп. Кульчицькі за свої стильові селянські строї були обєктом подиву й адорації всіх присутніх. Виділові філії „Просвіти" радимо не зражуватись першою невдачею, бо гадка здорова, розумна, культурна — по невдачах і пробах прийде напевно успіх! Я. Ой.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Щедрий дар. В Старяві коло Хирова в р. 1933 побудовано вакаційну оселю для молоді. Щороку віздаються там дівчата й наймолодші та перебувають два вакаційні місяці в гарній підгірській околиці. Окружена вона з 3-х боків шпильковими лісами, а з четвертого річкою Стривігор. Зимою віздажаються туди лещетарі використати добрі терени. В 1934 р., коли перебуло в оселі около 60 осіб, виказалося, що площа для оселі за мала, головно для спортових гор і забав. Це побачив при відвідинах оселі голова перемиської філії Т-ва Охорони Дітей **дир. Ізидор Білинський**, який був там з своєю дружиною, зацікавився сусідніми парцелями, особливо тою, що прилягає до громадського лісу і тихо, без галасу, переговорює з господарем, у якого купує 3/4 морга площі. Дня 9. лютого ц. р. нотаріяльним актом цю площу, з покриттям усіх видатків, дарує Т-ву Охорони Дітей у Перемишлі його дружина, **Марія Білинська.** Цим щедрим даром придбала оселя дуже гарний шмат землі й ціла площа має тепер около півтора морга, з гірським потічком, який перепливає через площу і ще краще звеселює цілий терен. Л.

ГОРОДОК ЯГАЙЛОНСЬКИЙ.

Заг. Збори чит. „Просвіти" в обороні свого голови. Загальні Збори Читальні „Просвіти" в Городку Ягайл., які відбулися дня 24. лютого 1935. пятнують наклеп кинений на голову читальні п. мецената Карачевського в „Батьківщині" ч. 5 (14) з дня 7. II. 1935. немовби то він перемінив „Просфору", влаштовану читальнею „Просвіти" в Городку Яг. на „несамовите віче і продовж двох годин виголошував ріжні нісенітниці" і т. п. і заявляють, що голова читальні п. Карачевський є карним членом української суспільности, діяльним членом наших установ і цілою своєю громадянською працею є зразком українського громадянина, а його промова на Просфорі зворушила глибоко учасників, розбуджуючи їх совість до громадянської праці. Тому-то Загальні Збори ухвалили одноголосно цю заяву помістити в українських часописах. — о. Д-р Цегельський Ігнатій, голова Контрольної Комісії; м-р Евсевій Пацюк, секретар Зборів.

БАЛИГОРОД.

Просфора в Балигороді. Щасливою була думка влаштувати в дні 12. лютого просфору для місцевого громадянства, згуртованого переважно при читальні „Просвіти" в Балигороді. Простору салю читальні за гарно прибраними столами виповнили запрошені гості в числі 128 осіб зпоміж місцевої й околичної духовної і світської інтелігенції та міщанства. Місцевий парох о. декан Панасевич доконав посвячення дарів і теплими словами привитав присутніх, складаючи всім побажання всього найкращого та витревалости в праці на церковній і народній ниві. Після спільної вечері, в часі якої читальняний хор під управою п. Гентиша виконав низку народніх пісень, аматорський гурток (С. Белевит, М. Гель, Е. Робовський, В. Лискавич і Л. Теличка) відіграв зовсім удатно одноактівку „Пильнуй своєї хати", після чого слідували товариські забави й танці, що протягнулись до ранку. Уладження просфори, яка під кожним оглядом пройшла дуже вдатно, це заслуга місцевих пань: Кузьмакової, Злакової, Мельникової, Шаранової та Антонишакової, які вложили багато праці у цю першу в Балигороді, таку симпатичну товариську вечерю.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА.

Успіхи української пропаганди у Брні. Заходом Т-ва чехословацьких леґіонерів при співучасти славянських студентських товариств і під протекторатом найвищих урядових чинників міста Брна в суботу дня 16. м. м. відбулася вечірка, програму якої виповнили славянські народні танці та пісні. Велика саля брненського стадіону прикрашена прапорами всіх славянських народів. Під звуки польонеза починається похід всіх учасників у славянських народніх строях. На чолі походу югославяни та болгари у своїх мальовничих ношах. За ними українці у строях, що кидаються в вічі кожному учасникові та примушують глядача своєю красою й естетикою призадуматись над богацтвом української народнього мистецтва. Далі слідують козаки в „гімнастьорках" та папахах. Похід замикають чехословаки. Москалі та поляки у вечірці чинної участи не приймають. Починається властива програма. Першу точку мають українці. Місцевий український хор під управою інж. В. Франтика співає пісні: „Ой щоб бо то тай за ворон", „За рікою за Дунаєм", „Темна нічка". На сцену виходять югославяни. Танцюють своє „коло". Танець характеристичний своєю одномаїтністю. Після югославян на сцену виходять болгари. Їх танець „раченіца" викликує оплески, бо є живий, ріжноманітний, з домішкою темпераменту півдня. Зацікавлення присутніх зростає новою появою українців. Слідує найкраща точка вечірки танок „Катерина херсонка". 8 дівчат і 4 хлопці вміло виконують цей прекрасний народній танок і не диво — збирають рясні оплески присутніх. Дальшою точкою програми є чеська „беседа". Танець

виконують на сцені, а участь в нім беруть присутні в чеських народніх строях. Але ось на сцені знов українці, цим разом з „подільським козачком". Танець цей знаний чеській публиці з попередніх виступів, тому і цим разом по гарнім виконанні нагороджено танцюристів бурею оплесків. Відтак виступають козаки зі своїми піснями і танцями. Програму закінчують українці „Запорожськими герцем". Присутні з великим напруженням слідкують за кожним рухом танцюючих, та нагороджують виконавців оплесками. По програмі сладують танці аж до рана. Наш успіх на цьому вечірку надзвичайний та вповні заслужений. Завдячуємо це праці „Укр. Студентської Спілки", особливо праці голови, а також свідомости та активности членів, які приймали участь у танцях і співі. Після цього успішного виступу місцева українська кольонія не відмовується від дальшої праці в цьому напрямі, чого доказом є концерт місцевого українського хору у брненськім радіо, який трансмітуватимуть усі чехослов. радіостації дня 28. II. ц. р. в годині 21—21.30. У програмі українські народні пісні.

СПОРТ.

ІТАЛІЯ УСТУПАЄ ЯПОНІЇ.

ЛЬОНДОН, 28. 2. ПАТ. Агенція Райтера повідомляє офіційно з Риму: Італійський уряд зателеграфував до свого делегата на олімпійський конгрес в Осльо, щоби відкликав кандидатуру Риму, де малиб відбутися олімпійські ігрища в 1940 р. і згодився на Токіо.

—о—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

ІВАН ЛЕВИНСЬКИЙ. ЙОГО ЖИТТЯ І ПРАЦЯ. Львів 1934. ст. 32. Накладом Агрономічно-технічного Т-ва „Праця" ім. І. Левинського у Львові. Ціна 20 сот. Зміст: Іван Олексин: Життя і діяльність Івана Левинського. Інж. А. Корнелля: „Різьбив душі людей силою характеру". Інж. І. Лучишин: Товариство „Праця".

„Пізнати життя і працю Івана Левинського, як каже автор у вступі книжки — треба і варто не тільки тому, що він відіграв велику ролю в українському національному відродженні — зокрема як піонір українського промислу, але й з чисто виховних мотивів: показати молодому поколінню як виростають великі люди, що витревалою, чесною працею творять великі історичні цінности. Особливо цікава постать Івана Левинського тим, що він як пролетар зачинав „з нічого" і лише впертою працею добився такого високого становища в суспільстві".

Книжка багато ілюстрована, призначена для всіх.

ЖУРНАЛИ:

ТОРГОВЛЯ І ПРОМИСЛ, ч. 5 (11) з 1. березня 1935 р. Зміст: Покупці мають голос! В. Зубрицький: Дещо про ціни і поведінку. І. Кочерчук: За торговельну культуру. В. Несторович: Упрощене книговодство і питання мови. Ще про кооп. і приватників (Дискусія триває) Я. Скопляк: Два обличчя одної медалі. Звіт з діяльности СУК і Пр. у Станиславові. Вел. фейлетон: мґр Богдан Романенчук: Торговля запорожських козаків. Вирізки з преси, ріжні вісти, податкові інформації, з карнавалу, з організаційного життя, біржа і т. і.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·25—5·27 зол.

Нім. марка 1·95—2·05, фр. франки 34·85—35·00, шв. франки 171·30—171·70, фунти стерлінґи 25·65—25·85, австр. шілінґи 99·00—100·00, чеські корони 21·50—21·80, рум. леви 32·00—35·00, ліри 45·00—46·00.

Золото: Доляри 8·88—8·91, Франки фр. 34·20—34·50 Дукати 81·30—81·80, Корони, 35·60—36·20, Рублі 46·30—46·40.

Срібло: Корони австр.: 0·36 — 0.37, Фльорени: 0·96 — 0·95, Рублі: 1·25 — 1·32.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська дьоко Львів

	від до	від до
Пшениця збірна	17·00—17·25	19·00—19·25
Гречка на мливо	16·50—16·75	
Крупи гречані	28·00—30·00	

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 28. лютого п. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 кг. масла франко маґазин	2·30 зол
1 л. молока	0·15 „
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	2·80 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 25 сот.

Тенденція на масло, молоко, сметану вдержана, на яйця слаба.

Маслосоюз повідомляє, що від 28 лютого п. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Молоді кури	1. кл.	за 1 кг.	1·00 зол
Старі „	„	„	0·80 „
Годовані качки	„	„	1·10 „
Годовані гуси	„	„	0·95 „
Індики	„	„	1·00 „
Індички	„	„	1·10 „
Пантарки	„	„	1·25 „

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

ОПОВІСТКИ.

Загальні Збори Читальні Просвіти на Личакові відбудуться в неділю 3. III. в год. 17-ій, в салі Читальні, вул. Крупярська 15 1043

Українське Технічне Товариство уладжує в суботу дня 2. березня 1935. о год. 19·30 в домівці при вул. Костюшка ч. 3, ширші товариські сходини для членів з родинами. — Буфет у власному заряді. Рада У. Т. Т. 1044

ПОДЯКА.

В дні 24. лютого 1935 р. прощали ми востаннє нашого найдорожчого Мужа і Батька **Василя Ратальського** заслуженого управителя школи з Дрогобича. Сповняючи свій обовязок, складаємо щиру подяку Всечеснішим Отцям Попелеві і Белеєві за участь у похоронах, Вп. Дир. Ковальському та Проф. Подотиькові з Дрогобича за зворушливі слова над могилою Покійного і Всім Тим, що своєю присутністю звеличали цей сумний похід. Зокрема щире Спаси Біг Вп. Д-р Степанові Коржинському за його безкорисну опіку над Покійним в часі його недуги і Всім знайомим, що устно чи письменно несли нам слова розради в нашому горю. Дружина і Діти.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 5 текстових шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол.	0.35
1 „ одношпальтовий в тексті і новинках	„	0·60
„ на першій сторінці	„	0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол.	0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„	0·10
шукаючі праці	„	0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка	1/1	зол.	450—
„ „	1/2		250—
„ „	1/4	„	130—
„ „	1/8	„	70—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.